

N:o 61.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående pension åt fiskeriinspektören N. R. I. Lundbergs änka Abela Maria Lundberg, född Santesson, samt makarnes son Ivar Rudolf Kristoffer; gifven Stockholms slott den 13 mars 1903.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva, att fiskeriinspektören Nils Rudolf Ingevald Lundbergs änka Abela Maria Lundberg, född Santesson, och deras son Ivar Rudolf Kristoffer må från allmänna indragningsstaten från början af år 1903 åtnjuta, den förra, så länge hon förblifver änka, en årlig pension af 600 kronor och den senare, till dess han uppnår aderton år, ett årligt understöd af 300 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF.

Theodor Odelberg.

Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 13 mars 1903.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: CRUSEBJÖRN,
ODELBERG,
HUSBERG,
PALANDER,
WESTRING,
RAMSTEDT,
BERGER,
MEYER och
VON FRIESEN.

Departementschefen, statsrådet Odelberg anförde:

Med underdånig skrifvelse den 16 sistlidne januari har landtbruksstyrelsen öfverlämnat en till styrelsen ställd skrift, däruti fiskeriinspektören Nils Rudolf Ingevald Lundbergs änka Abela Maria Lundberg, född Santesson, anhållit, att styrelsen ville söka utverka pension åt henne och makarnas två omyndiga barn, då de vore i stort behof af understöd.

Vid sökandens berörda skrift hafva fogats följande handlingar:

1) utdrag af den 27 december 1902 upprättad bouppteckning efter fiskeriinspektören Lundberg, hvilken affidit den 2 i samma månad, af

hvilket utdrag inhämtas, att han såsom sterbhusdelägare efterlämnat, jämte änkan, tre döttrar, af hvilka den yngsta, Abela Karolina Margareta, är född den 18 november 1884, äfvensom en son, Ivar Rudolf Kristoffer, född den 4 juli 1886, samt att behållningen i boet uppgått till 8,424 kronor 14 öre;

2) ett den 12 sistlidne januari af pastorsämbetet i Kungsholms församling i Stockholm utfärdadt frejdbetyg, utvisande, bland annat, att Lundbergs änka är född den 27 juli 1851;

3) ett så lydande intyg:

»Undertecknade få härmed intyga, att utaf afidne fiskeriinspektören Rudolf Lundbergs barn dottern Hildur är anställd som lärarinna i Jönköping, dottern Marie Louise vistas i hemmet samt dottern Margaretha och sonen Ivar fortfarande åtnjuta skolundervisning, hvadan intet af barnen kan bidra till familjens uppehälle.
Stockholm den 13 januari 1903.

Arvid Lindhagen.
Lektor.

Carl Lindeberg.
Registrator.»

4) ett läkareintyg, så lydande:

»Läkareintyg:

Enkefru doktorinnan Abela Lundberg har sedan flera år tillbaka lidit af allmän svaghet och smärtsamma muskelinflammationer. År 1900 från våren till augusti månad var hon på grund häraf oförmögen att sköta sina sysslor och under 3 månader sängliggande. Efter någon tids förbättring blef hennes tillstånd ånyo sämre och under vintern 1901—02 var hon åter urståndsatt att vårda sitt hem samt måste för sin hälsas skull söka hvila på annan ort. — Hennes äldsta dotter skollärarynkan insjuknade i september 1901 i magsår och har sedan dess lidit af allmän svaghet.

Genom dessa sjukdomar hafva deras kroppskrafter och arbetsförmåga för en längre tid framåt blifvit nedsatta, hvilket härmed på heder och samvete intygas.
Stockholm den 15 januari 1903.

Herman Johnson.
Legitimerad läkare.»

För egen del har landtbruksstyrelsen anfört följande.

Lundberg, som varit född den 22 december 1844, hade år 1866 aflagt mogenhetsexamen och samma år inskrifvits såsom student vid universitetet i Uppsala, där han år 1873 aflagt filosofie kandidatexamen samt år 1875 promoverats till filosofie doktor. Året före sistnämnda år hade Lundberg vunnit anställning i fiskeriernas tjänst såsom tillsyningsman inom Stockholms län. År 1875 hade han blifvit tillförordnad och år 1876 ordinarie förste fiskeriassistent. Två år senare hade han af landt-

bruksakademien förordnats till fiskeriintendent och år 1884 till ordinarie innehafvare af denna befattning. Vid landtbruksstyrelsens inrättande hade Lundberg af Kungl. Maj:t utnämnts till fiskeriinspektör och ledamot af detta ämbetsverk, hvars verksamhet tagit sin början från och med år 1890, och hade Lundberg sedermera verkat i sistnämnda befattning intill sin nästlidna år inträffade död.

Den tid, under hvilken Lundberg varit anställd i statens tjänst, hade för utvecklingen af den svenska fiskeriadministrationen varit af mycket stor betydelse, och Lundberg måste anses såsom den, hvilken i sin egenskap af fiskeriintendent och sedermera fiskeriinspektör såväl inom landet som gentemot utlandet närmast företrädt sagda administrationsgren. Många förslag till fiskeriernas förbättrande hade under denna tid utgått från honom, och särskild omsorg hade han nedlagt på granskningen af de lokala fiskeristadgar, som inom orterna ordnade och reglerade fiskets utöfning. För åstadkommandet af en ordnad fiskeristatistik hade Lundberg varit oafslätligt verksam. Åtskilligt af det statistiska material, som stått honom till buds, hade han förträffligt ordnat och sammanställt i sina åren 1883 och 1888 af trycket utgifna »Meddelanden rörande Sveriges fiskerier», hvilket arbete förutom statistiska redogörelser innehölle utredning af flera för vår fiskerinäring viktiga frågor, hvaribland särskildt kunde framhållas »Några undersökningar om naturförhållandena i mellersta delen af Stockholms skärgård» såsom en äfven i vetenskapligt afseende betydelsefull afhandling.

Förutom genom sagda arbete hade Lundberg inlagt förtjänster i vetenskapligt hänseende genom en redan år 1881 utgifven afhandling »Om ålfisket med s. k. hommor vid svenska Östersjökusten samt Öresund», genom hvilken afhandling Lundberg i hög grad bidragit till lösningen af den i vetenskapligt men äfven i praktiskt afseende betydelsefulla frågan om ålens vandringar. Detta hans arbete hade uppmärksammats mycket i utlandet, hvilket äfven varit förhållandet med hans år 1899 utgifna bok »Om svenska insjöfiskarnes utbredning», hvari Lundberg icke blott i textafdelningen utan äfven medelst kartor redogjort för våra sötvattensfiskens sammanhang med och härstamning från utbredningsområdena inom det öfriga Europa.

Resultatet af sina vetenskapliga forskningar rörande ichtyologien hade Lundberg vidare nedlagt i åtskilliga afhandlingar, såsom »On the postembryonal development of the Daphnids» (1894), »Om några laxfiskars larvstadium» (1899) och »Notiser om sikens (*Coregonus*) yngelstadier» (1900).

Såsom bihang till katalogen öfver de svenska afdelningarna af de

internationella fiskerieställningarna i Berlin år 1880 och i Bergen år 1898 hade Lundberg utarbetat förtjänstfulla och klart uppställda redogörelser för Sveriges fiskerier, den förra tryckt på tyska och den senare på engelska språket. Vid utställningarna i Köpenhamn 1888, Göteborg 1891, Malmö 1896, Stockholm 1897, Bergen 1898 och Gäfle 1901 hade Lundberg anordnat fiskeriafdelningarna.

Slutligen borde anmärkas, att Lundberg kunde anses såsom upphofsman till svenska fiskareförbundet, hvars ordförande han varit från dess stiftande till sin död, samt att han år 1892 grundat och sedermera varit utgifvare af en för hela landet gemensam fiskeritidskrift.

Af handlingarna i ärendet framginge, att Lundberg icke efterlämnat tillgångar, som försloge till änkans och de omyndiga barnens nödortftiga försörjning, samt att hvarken änkan eller något af dessa barn, hvilka båda ännu icke slutat sin skolgång, kunde bidraga till familjens uppehälle, och då icke heller eljest familjen kunde beräkna att från enskilda personer erhålla något understöd till sitt uppehälle, syntes det vara billigt, att staten trädde emellan och lämnade bidrag till familjens underhåll, helst Lundberg, såsom tillhörande ett ämbetsverk, hvars tjänstemän icke ägde delaktighet i civilstatens pensionsinrättning, i lifstiden icke någonsin varit i åtnjutande af sådana löneförmåner, att han billigtvis kunde anses varit i stånd att genom inbetalningar i annan pensionsinrättning eller på annat sätt bereda medlemmarna af sin familj efter hans död en nödortftig utkomst.

På grund häraf har landtbruksstyrelsen i underdånighet hemställt, att Kungl. Maj:t måtte till Riksdagen aflåta nådig proposition om beviljande till Lundbergs änka och två omyndiga barn af pension att från och med år 1903 utgå från allmänna indragningsstaten med ett belopp af ettusen tvåhundra kronor, så länge änkan lefde ogift och tills det yngsta barnet uppnått myndig ålder, hvarefter pensionen borde minskas till åttahundra kronor för år räknadt, dock att denna minskning skulle inträda äfven före nämnda tidpunkt, om båda barnen därförinnan skulle med döden afgå.

Till följd af nådig remiss har härefter statskontoret den 2 nästlidne februari afgifvit underdånigt utlåtande i ärendet och däruti, under erinran att, därest landtbruksstyrelsens tjänstemän ägt delaktighet i civilstatens pensionsinrättning, fiskeriinspektören borde varit hänförd till andra pensionsklassen, i hvilken händelse, samt under förutsättning att stadgade årsafgifter blifvit erlagda, Lundbergs änka och omyndiga barn fått uppbära pension till belopp af 900 kronor, af hvilken pension två tredjedelar hade tillfallit änkan, hemställt, det Kungl. Maj:t måtte

i nådig proposition föreslå Riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja fiskeriinspektören Lundbergs änka och makarnes son Ivar Rudolf Kristoffer årspension, den förra till belopp af sexhundra kronor och den senare till belopp af trehundra kronor att utgå från och med innevarande år till änkan under hennes återstående lifstid, så länge hon förblefve i sitt nuvarande änkestånd, och till sonen intilldess han uppnått aderton års ålder.

Såsom ofvan anmärkts, äga landtbruksstyrelsens tjänstemän icke delaktighet i civilstatens pensionsinrättning, och fiskeriinspektören Lundbergs efterlevande kunna således icke därifrån erhålla den pension, som vid annat förhållande skulle kommit dem till del. Med hänsyn till otillräckligheten af de tillgångar, som finnas i den aflidnes bo, och då, enligt hvad för mig upplysts, den aflidne, äfven om hans knappa aflöning beredt honom möjlighet därtill, till följd af en hjärtåkomma jämte astma, hvaraf han under en lång följd af år före sin död lidit, icke kunnat erhålla försäkring å sitt lif och dymedelst i någon mån trygga sina efterlevandes existens, anser jag i likhet med landtbruksstyrelsen och statskontoret, att sådana omständigheter här föreligga, att staten bör träda emellan genom beviljande af understöd å allmänna indragningsstaten åt denne inom sitt område synnerligen förtjänte ämbetsmans och framstående vetenskapsmans änka och minderårige son. I fråga om beloppet af detta understöd samt om tiden för detsammas utgående ansluter jag mig till hvad statskontoret föreslagit.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen medgifva, att fiskeriinspektören Nils Rudolf Ingevald Lundbergs änka Abela Maria Lundberg, född Santesson, och deras son Ivar Rudolf Kristoffer må från allmänna indragningsstaten från början af år 1903 åtnjuta, den förra, så länge hon förblifver änka, en årlig pension af 600 kronor och den senare, till dess han uppnår aderton år, ett årligt understöd af 300 kronor.

Till denna departementschefens hemställan, i hvilken statsrådets öfrige ledamöter förenade sig, behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna nådigt bifall samt förordnade, att proposition i ärendet skulle, med den lydelse, bilaga — till detta protokoll utvisar, till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo:

Reinh. H. J. Rudbeck.